

Rozehra činnosti protivníka při operačních cvičeních

Podplukovník Jaromír Ulč

Snaha zařazovat do zaměstnání stále složitější problematiku vedla řadu jednotlivců k tomu, aby se podrobněji zamýšleli nad přípravou, metodikou a obsahovou náplní operačních cvičení a zaměstnání i nad vyvozením závěrů pro praktickou činnost vojsk a štábů. Jen málo však ukázali, jakou úlohu v přípravě těchto zaměstnání hraje správné vyjádření činnosti protivníka.

Situaci a činnost protivníka rozebíráme v zaměstnáních a cvičeních do různé hloubky a v různém rozsahu. V letáčkách nebo skupinových cvičeních řešíme situaci protivníka podrobně pouze v některých směrech, podle učebních cílů a úkolů a délky zaměstnání a část údajů o protivníku vyjadřujeme pouze v závěrech nebo v takovém rozsahu, jak by je připravil příslušný štáb. Naproti tomu ve velitelsko-štábních cvičeních uvádíme rozehru činnosti protivníka jako výsledek konkrétně plánované činnosti a možností prostředků průzkumu, v dílčích zprávách, bez jakýchkoli závěrů apod., tedy jako podklad pro práci štábu, maximálně přiblížený předpokládané skutečnosti.

V každém případě je však nezbytné situaci a uskupení nepřítele zpracovávat tak, abychom nutili nejen vševojskové štáby, ale i štáby letecké, druhý vojsk a týlu k přípravě odpovídajících opatření a vytvářeli jim složité situace k řešení stanovených úkolů.

Příprava operačních cvičení a zaměstnání

Operační cvičení a zaměstnání obvykle připravujeme v určitých etapách, které zpravidla zahrnují:

— ujasnění tématu cvičení, jeho rozsahu, prostoru a stanovení učebních cílů a učebních úkolů apod.;

— přípravu ideového pojetí cvičení;

— zpracování zámyslu cvičení;

— zpracování námětu, organizačních směrnic a dalších opatření, která zabezpečují přípravu i průběh celého zaměstnání.

Z celé oblasti těchto otázek rozeberu některé problémy, které přímo souvisejí s rozehrou zpráv o protivníku a s přípravou jeho celkové činnosti.

a) Jeden z hlavních předpokladů správného pojetí a obsahové náplně operačního cvičení (zaměstnání) je hluboká znalost stavu připravenosti štábu, který se má zaměstnání zúčastnit. Podle stupně připravenosti jednotlivců i celého štábu a podle výsledků jeho činnosti na minulých zaměstnáních je možné upřesnit co je třeba štáb učít, v čem zdokonalit, z čeho prověřit, s čím seznámit apod. Teprve na základě ujasnění těchto hlavních otázek a uvážení směrnic o zaměření, rozsahu a průběhu celého cvičení (zaměstnání) lze stanovit učební cíle a učební úkoly — jako základ, ze kterého vyplývá další práce.

Správné stanovení učebních cílů a úkolů je skutečně jedna z nejdůležitějších etap přípravy operačních cvičení. Na této etapě záleží bude-li připraveno účelné a poučné zaměstnání — jak se říká „přímou ušití pro určitý štáb“. Opominutí nebo nevyužití všech podkladů pro přípravu učebních cílů a úkolů má často za následek přípravu formálního zaměstnání, které nepřináší požadované výsledky.

b) Po ujasnění učebních cílů a úkolů uvažujeme, jakou konkrétní formou je budeme plnit a připravujeme zpravidla **ideové pojetí cvičení**, v němž kromě úvah o rozsahu a průběhu zaměstnání vyjadřujeme na schématu činnosti vlastních vojsk a úlohu, jakou bude hrát protivník v celém zaměstnání. Tato fáze přípravy je nezbytná zejména v zaměstnáních pro štáby armádního nebo frontového stupně; v nich hluboce rozebíráme sílu, uskupení a celkovou předpokládanou činnost protivníka.

Uskupení a činnost protivníka se snažíme připravit tak, aby zabezpečovaly nejen splnění učebních cílů a úkolů zaměstnání, ale aby i odpovídaly v základních rysech organizaci, uskupení, hodnotě a doktrinálním zásadám pravděpodobného nepřítele. Abychom splnili tento požadavek, je nutné prostudovat řady a příslušné pomůcky o doktrinálních zásadách bojové činnosti kapitalistických armád, poznatky ze cvičení a jiné prameny.

V některých případech je možné využít i některých konkrétních cvičení pravděpodobného nepřítele. Často je jen nezbytně upravíme, např. z hlediska rozsahu a učebních cílů cvičení apod. Vždy se však snažíme dodržet organizační strukturu a zásady bojové činnosti nepřítele.

c) Stanovení učebních cílů a úkolů a příprava ideového pojetí jsou základním podkladem ke zpracování **zámyslu operačního cvičení (zaměstnání)**.

V grafické části zámyslu vyjadřujeme výchozí situaci vojsk a zámysl použití jaderných prostředků, letectva, pozemních vojsk protivníka apod., popřípadě i některá nejdůležitější údobí operace, např. přípravu protiúderu, způsob zasazení operačních záloh, výsadekovo operaci apod.

V písemné části zámyslu stručnou formou vyjádříme zamýšlenou činnost nepřítele s udáním cílů a úkolů, které mají důležitý vztah ke splnění operace.

Tato etapa přípravy cvičení (zaměstnání) je již konkrétnější a musí zabezpečovat reálnost nejen celkového zámyslu cvičení, ale i reálnost údobí celé operace.

Např. jaderné prostředky umožňují rychlý zvrat v poměru sil na frontě. Avšak předpoklady tohoto zvratu, který řeší skupinové nebo hromadné jaderné údery, je nutné vytvářet někdy velmi složitými vlastními opatřeními. Proto již v zámyslu uvažujeme, jak připravit poučnou situaci, která by nutila cvičící např. k usměrnění přesunu nepřítele do určitých prostorů (úderu letectva, činnosti výsadků nebo diverzních skupin), kde by došlo k nahromadění jeho sil a k vytvoření cíle pro skupinový nebo hromadný úder apod.

V zámyslu často zapomínáme na reálnou rozehru možností vlastního i nepřátelského letectva. Počítáme-li např. se zá-
sahem 600–850 nepřátelských taktických letounů proti frontu o dvou armádách v prvním sledu, mohou tyto letouny při 2–3 vzletech za den svrhnout na cíle a objekty v pásmu frontu kromě jaderných úderů až 1500 i více tun klasické letecké

munice (letecké pumy, rakety, popřípadě i řízené střely vzduch–země). To představuje značné ztráty a značné zkomplikování situace zejména u záloh, týlových objektů apod.

Je proto nesprávné neuvažovat o výsledcích činnosti letectva již v zámyslu cvičení, i když konkretizace účinnosti těchto prostředků je rozehrávána až v průběhu cvičení.

Někdy jsme dokonce byli svědky toho, že např. zasazená divize bojovala nepřetržitě několik dnů přesto, že byla napadena řadou jaderných úderů; neuvažovalo se o jejím vyvedení z boje, deaktivaci apod. Těchto nedostatků je třeba se vystríhat, neboť mají za následek nesprávné představy o bojové činnosti a u cvičících vyvolávají oprávněnou kritiku a nedůvěru k připravenosti řídicích orgánů cvičení.

Grafickému vyjádření zámyslu činnosti nepřítele musí tedy předcházet podrobné rozpracování použití a možností jaderných zbraní, možností letectva a PVO, propočty sil na jednotlivých směrech a reálné kalkulace (např. přesunů zasazovaných sil), zejména v nejdůležitějších údobích operace s cílem připravit co nejreálnější podklady k řízení celého cvičení (zaměstnání). Kromě toho není možné v této etapě zapomínat na různé varianty, jimiž lze v průběhu cvičení dosahovat stanovených cílů cvičení. Např. rozmístění jaderných prostředků řešíme tak, aby se jejich účinnost navzájem překrývala a byla možnost soustředovat údery na několika místech; uskupení záloh protivníka volíme tak, aby mohly zasáhnout jak do protiúderu, tak i k nahrazení svazků v dotyku na ohroženém směru apod.

V zámyslu činnosti protivníka nelze zapomínat na vytváření vhodných uskupení sil jak v dotyku, tak i v hloubce sestavy. Cvičící budou donuceni rozhodovat se jen na základě hlubokého rozboru situace vlastních vojsk i protivníka a podle poměru sil na daných směrech. Budou využívat slabých míst v sestavě nepřítele a správně reagovat na jeho uskupení nejen z hlediska vševojskového, ale i z hlediska druhů vojsk.

Prvořadou pozornost věnujeme v zámyslu jaderným zbraním, letectvu a tankům. Proto je výhodné v jednotlivých údobích operace předem propočítat jejich možnosti a podle směrů uvést výsledky v příslušných tabulkách.

V některých operačních cvičeních a zaměstnáních vytváříme ke splnění učeb-

ních cílů a úkolů operační skoky. V těchto případech je důležité zabezpečit návaznost jednotlivých situací, návaznost dobře promyslet, propočítat a za časové období mezi operačními skoky zpracovat takovou informaci, která by krátce a výstižně charakterizovala vývoj bojové činnosti včetně ztrát, nově zasazených prostředků apod.

Ve snaze donutit cvičící štáby k práci v časové tísní dává se někdy příliš krátká a neúměrná doba na prostudování materiálů k další situaci. To nepříznivě ovlivňuje zejména práci příslušníků zpravodajských složek frontu nebo armády, protože od jejich náčelníků žádá podrobný rozbor situace a možnosti protivníka s příslušnými návrhy nejen velitel frontu nebo armády, ale i ostatní složky štábu, často i před ukončením doby stanovené na přípravu. Taková situace působí značné komplikace a vede často i k chybám. Proto při vytváření operačních skoků již v zámýslu cvičení je nutné dobře zvážit nejen rozpracování potřebných informačních materiálů, ale i dobu, nezbytnou k přípravě cvičících a zachování plynulé návaznosti celého zaměstnání.

Zpracování zámýslu operačních cvičení a zaměstnání není tudíž jednoduché a vyžaduje, aby se ujasnilo nejen zamýšlené uskupení a činnost vlastních a nepřátelských vojsk, ale i řada dalších otázek v souvislosti s průběhem celého cvičení.

d) V **námětu** ve stati „všeobecná situace“ uvádíme charakter celkové činnosti protivníka zpravidla v krátké, ale výstižné formulaci, aby cvičící pochopili celkovou situaci.

Ve stati „situace zvláštní“, ve které uvádíme cvičící do konkrétní situace vojsk, věnujeme hlavní pozornost přípravě zpráv o nepříteli jak v textové části, tak i v námětové mapě. Rozsah obou částí závisí na charakteru cvičení (zaměstnání), údobí bojové činnosti, době plánovaného zaměstnání, učebních úkolech, vyspělosti a připravenosti cvičících apod.

Je třeba si uvědomit, že co do obsahu a rozsahu uvádíme jinak rozehru zpráv o nepříteli ve skupinovém cvičení v trvání 6–8 hodin, při němž např. každý účastník připravuje ve funkci velitele armády rozhodnutí pro pokračování operace, a jinak ve velitelsko-štábním cvičení, kde námětová část dává pouze první podklady k pochopení činnosti protivníka a má vyvolat opatření z hlediska např. vedení průzkumné činnosti, plánování činnosti vojsk, letectva apod. Podle přijatých opatření postupně rozehráváme zprávy.

Jinak rozehráváme i zprávy o nepříteli ve cvičení, jež začíná např. 2. nebo 4. den operace a jinak např. při zahájení operace v počátečním období války (zpráv o nepříteli bude málo, budou nekonkrétní a často si budou navzájem odporovat).

V písemné části námětu, ve stati „zprávy o nepříteli“, bude často vhodné, zejména při přípravě frontových a armádních zaměstnání, uvést v úvodu určitou charakteristiku činnosti a stavu nepřátelských sil a pak uvádět zprávy podle možností prostředků průzkumu procvičovaného velitelského stupně s doplněním zpráv od sousedů, nadřazeného a podřízených štábů. Zprávy o nepříteli uvádíme i ve stati druhů vojsk, zejména u letectva, chemického vojska apod., aby stručně vyjadřovaly výsledky speciálních prostředků průzkumu druhů vojsk.

V přílohách k námětu uvádíme zpravidla číslování, popřípadě další organizační údaje o protivníkovi, jeho ztráty a někdy i stupeň zamoření prostorů, nepřátelských vojsk apod.

Obdobně, avšak s úplně odlišnou náplní, připravujeme náměty teritoriálních cvičení. V teritoriálních cvičeních uvádíme nepříteli především z hlediska takových údajů, jaké jsou zjišťovány při jeho bezprostřední činnosti proti území teritoria. V komplexních teritoriálních cvičeních je třeba kromě toho rozpracovat i podklady k vyhodnocení vojenskopolitické situace na straně nepříteli a dále o výsledcích činnosti zasazených zpravodajských prostředků. Činnost na frontě uvádíme pouze rámcově jako zprávy ze štábu frontu (armády).

Rozpracování námětové stati o nepříteli bude mít v každém cvičení (zaměstnání) odlišný rozsah. Rozehra zpráv o nepříteli má být zpracována v plném souladu s možnostmi zasazených prostředků průzkumu, sousedů a nadřazeného štábu. Formulace zpráv má co nejvíce odpovídat skutečným podmínkám a nutit cvičící k tomu, aby o každé zprávě důkladně uvažovali a hodnotili ji ve vzájemné souvislosti s celkovou situací a teprve pak došli ke správným závěrům o činnosti protivníka. Formulovat zprávy a vydávat podklady o činnosti protivníka takovým způsobem, že je z nich na první pohled zřejmý celý zámýsl cvičení, je neúčelné a nesprávné.

K posouzení správnosti a úplnosti připravených materiálů doporučuji, aby se zpracovatel pokusil, nejlépe po několika denním odstupu, zpracovat v roli cvičícího

předepsané úkoly ve stanoveném čase. Tak lze posoudit, zda připravená rozehra odpovídá daným úkolům.

K dokončení příprav operačních cvičení a zaměstnání po stránce rozehry nepřátelské činnosti bývají podle potřeby zpracovány další dokumenty, např. průběh operace (nebo vedení boje po hlavních údobích), řada různých rozborů, výpočtů, grafiky přeprav, v některých případech manévry jadernými prostředky a letectvem nepříteli, možnosti zásobování jadernou municí, PHM apod.; ve velitelsko-štabních cvičeních ještě další podklady, potřebné pro instruktáž rozhodčích.

Všechny dokumenty vycházejí ze zámyslu a námětu a používají se především k metodickému řízení zaměstnání nebo k řízení cvičení v jeho průběhu.

Příprava rozhodčí služby

Rozhodčí služba při velitelsko-štabních cvičeních operačního i teritoriálního charakteru a při cvičeních s vojsky má vždy velký podíl na úspěchu i kvalitě cvičení.

Zařazujeme proto do rozhodčí služby důstojníky, kteří dobře zvládli teoreticky i prakticky funkci, v níž budou úkoly rozhodčího plnit. Není správné např. k náčelníku průzkumu armády (divize) určit jako rozhodčího důstojníka, který nikdy ve štábu armády (divize) nepracoval. Takový důstojník zpravidla nemá úplnou představu o potřebách a celkovém chodu služby ve štábu, nechápe, jakým způsobem nejvhodněji zabezpečovat splnění učebních úkolů a jak dosahovat nejlepších výsledků v jednotlivých údobích cvičení; dopouští se často i chyb v hodnocení práce cvičících, kterou zpravidla (z neznalosti celkové problematiky) buď příliš chválí, nebo na druhé straně neodůvodněně kritizuje.

Příprava rozhodčí služby u funkcionářů průzkumu bývá zpravidla ve třech etapách:

- ve všeobecné části přípravy,
- ve speciální instruktáži,
- v samostatné přípravě.

a) Ve **všeobecné části přípravy** jsou rozhodčí seznamováni centrálně s celou organizací cvičení, se zámyslem, učebními cíli a úkoly, předpokládaným průběhem cvičení, organizací ředitelství cvičení, rozhodčí služby, způsobem řízení cvičení, spojením a s dalšími organizačními opatřeními.

b) **Speciální instruktáž příslušníků RS** u funkcionářů průzkumu se zpravidla dělí na:

- teoretickou část;
- podrobný rozbor zámyslu činnosti nepříteli a průběh rozehry jeho činnosti ve cvičení;
- rozbor způsobů, kterými lze dosáhnout splnění učebních a zkušebních cílů a úkolů cvičení jak vševojskových, tak i těch, které vyplývají ze zpravodajské nebo průzkumné činnosti;
- ujasnění systému řízení rozehry zpráv na jednotlivých stupních a způsoby, jakými budou např. předávány výsledky vzdušného průzkumu, co bude rozehrávat RC přímo a co RS apod., současně se podrobně stanoví RS úkoly, vyplývající z rozehry na 1. den nebo na 1. údobí cvičení;
- upřesnění dalších různých speciálních nebo organizačních otázek — podle druhu cvičení.

Do teoretické části přípravy rozhodčích

zpravidla zařazujeme rozbor doktrinárních zásad vedení bojové činnosti a popřípadě i hlubší objasnění cvičení nepříteli, ze kterých se v přípravě celého zaměstnání vychází. Dále se upřesňují základní normy vedení boje vlastními vojsky, opakují se zásady vedení průzkumné činnosti se zaměřením na splnění učebních nebo i zkušebních úkolů a pokud to vyžaduje situace, upřesňují se některé údaje o organizaci vojsk kapitalistických armád, takticko-technické normy, posilování jadernými prostředky, způsoby velení, spojení, organizace přesunů a přeprav, týlové a technické zabezpečení apod. V této části instruktáže je třeba u příslušníků RS a RC dosáhnout jednotného chápání všech teoretických otázek, které jsou spjaté s průběhem připravovaného zaměstnání.

V rozboru zámyslu činnosti nepříteli se zpravidla zaměřujeme na správné vysvětlení zámyslu ze širšího operačního rámce, aby každý rozhodčí viděl svou práci z celkového hlediska. Postupně rozebíráme zamýšlenou činnost protivníka po směrech, předpokládané použití jeho jaderných zbraní, letectva, záloh, jejich přesuny, odpočinkové prostory, výchozí prostory k zasedání, systém PVO apod. Přitom přímo ukazujeme, jak jsou v situacích aplikovány poznatky ze cvičení armád kapitalistických států.

Hlavní pozornost ve speciální přípravě RS věnujeme způsobům **dosažení učebních cílů a učebních, popřípadě i zkušebních úkolů**. Po zopakování formulace učebních nebo zkušebních úkolů a cílů uvádíme možné formy, jak tyto cíle a úkoly plnit v jednotlivých údobích cvičení, zdůrazňu-

jeme význam rozehry činnosti nepřítele při jejich plnění a ukazujeme konkrétní způsoby rozehry. (Např. některá údobí cvičení vyžadují vytvořit přehlednou situaci v určitých prostorech, jiná údobí cvičení budou charakteristická nedostatkem zpráv např. při střetných sraženích, při vyřazení průzkumných prostředků apod.).

Je nutné konkrétně ukázat, jak si mají příslušníci rozhodli služby na jednotlivých stupních počínat při rozehře nepřátelské situace, aby cvičící byli přinuceni vynaložit požadované úsilí ke splnění stanovených úkolů. Půjde zpravidla o to, aby činností nepřítele (ve smyslu celkového zámyslu a doktrinárních zásad kapitalistických armád) byli cvičící uváděni do reálných a poučných situací, jejichž řešení bude vyžadovat aktivní činnost nejen příslušného velitele a operačního štábu, ale všech složek štábu, druhů vojsk, letectva, týlu apod. Tato část přípravy RS musí být konkrétní, podle jednotlivých účebních cílů i úkolů i podle jednotlivých velitelských stupňů a v průběhu cvičení se denně upřesňuje podle vzniklé situace.

V této části přípravy RS se zároveň rozebírají učební nebo zkušební úkoly z hlediska organizace průzkumné činnosti, pronikání zpráv, bezprostředního reagování na zprávy průzkumu apod.

Častých chyb se dopouštíme zejména v případech, kdy rozehráváme zprávy o nepříteli bez ohledu na průzkumná opatření, která ne vždy bývají reálná a jak ukázala některá cvičení — někdy přímo svou neúplností ohrožují splnění účebních úkolů cvičení. Zde je nutné trvat na zásadě, že základem rozehry zpráv o nepříteli musí být konkrétní možnosti zasažených prostředků průzkumu. Není správné, rozehráváme-li např. noční přesun několika desítek nepřátelských tanků a OT nebo útvaru RS po určité komunikaci a v udávaném prostoru nepůsobí takový průzkumný prostředek, který by mohl tuto skutečnost konkrétně zjistit. Splnění úkolů vzdušného průzkumu, zejména při doplněném průzkumu cílů pro jaderné údery nebude zpravidla reálné v prostorech silně chráněných nepřátelskou PVO, za noci apod. Proto nelze dopouštět, aby i tento velmi účinný průzkumný prostředek se stal všešedivým prostředkem za každé situace, zejména na velitelsko-štabních cvičeních.

Na druhé straně nedoceňujeme v mnohých případech možnosti dobře organizovaného rádiového a radiotechnického průzkumu k rozehře takových zpráv, které

dávají potřebný obraz o situaci a v mnohých případech pomáhají vytvářet podmínky ke splnění stanovených účebních úkolů.

Proto je nezbytné rozehrávat jednotlivé situace a činnost nepřítele v jednotě s rozehrou sil a prostředků průzkumu. Při této příležitosti je pravidlem ukázat na to, jak si mají příslušníci RS počínat při posuzování reálnosti plánování průzkumné činnosti a konkrétnosti opatření při zasazování průzkumných prostředků z hlediska situace a uskupení nepřátelské PVO, nepřátelských vojsk, činnosti kontrarozvědky a jiných bezpečnostních orgánů nepřítele apod., a jak postupovat, aby cvičící náčelník průzkumu byl donucen k reálnému uvažování o způsobech zasažení každého svého prostředku. Opominutí této důležité části instruktáže RS může mít za následek zkreslení představ o celkové zpravodajské činnosti a možnostech prostředků průzkumu.

V souladu s řízením celého cvičení je potřeba ukázat, jak bude **řízena rozehra zpráv o činnosti nepřítele**.

Při armádním velitelsko-štabním cvičení může např. ŘC řídit rozehru zpráv o nepříteli přes RS u štábu armády, která řídí další rozehru RS u svazků. V jiném případě může ŘC řídit přímo RS u štábu armády a souběžně i RS u svazků popřípadě i útvarů. Při takovém způsobu rozehry zpráv je třeba stanovit, kdo a co má rozehrávat; samozřejmě platí zásada, že výsledky divizního průzkumu rozehrává RS u svazků a výsledky armádního průzkumu RS u štábu armády. Někdy se stanoví čáry a prostory, ve kterých rozehrává činnost nepřítele ŘC, ve kterých RS u štábu armády a co má připravit RS u svazků. Jde např. o přesuny hlubokých záloh, rozmístění a manévry sklady, letištní síť apod., zjišťované průzkumnými prostředky, které se navzájem překrývají.

Dále se stanoví, jakým způsobem bude zabezpečováno spojení RS se skupinou rozehry zpráv o nepříteli na ŘC a způsoby, jakými bude denně (nebo podle údobí cvičení) upřesňována rozehra, jak budou řešeny ztráty nepřítele, forma určování cílů a nepřátelských objektů, opatření z hlediska hodnocení cvičících apod.

Po té začíná **konkrétní příprava rozhodčích** na první den nebo na první údobí cvičení. Příprava je za přítomnosti všech rozhodčích a příslušníků ŘC po časových etapách 4—6 hodin nebo podle jednotlivých údobí operace.

Nejvýhodnější je postupovat (ve více-stupňových cvičeních) od nižších stupňů postupně k vyšším stupňům. Na mapách se konkretizuje po časových údobích předpokládaná čára dotyku, rozehra prostředků ZHN, nepřátelského uskupení, procentuální ztráty nepřítele na jednotlivých směrech apod. Přitom rozhodčí na jednotlivých stupních musí mít možnost vlastní iniciativy při reálném posuzování situace podle řešení a opatření cvičících štábů.

c) Po probrání uvedené problematiky a ujasnění nepochopených otázek přistoupí rozhodčí k **samostatné přípravě**.

Je výhodné, zúčastní-li se příslušníci

ŘC, pokud to situace dovoluje, samostatně přípravy rozhodčích a pomáhají jim při zpracování jejich plánu roze hry. Jsou-li známy plánovací dokumenty a rozhodnutí cvičících k vedení operace již v době před zahájením cvičení, využijí rozhodčí těchto dokumentů (zejména rozhodnutí velitele, plánu průzkumu apod.) a připraví konkrétní roze hru na první den vedení operace (boje).

Roze hru zpráv o nepříteli je možno sestavit přehledně do tabulky podle druhů a prostředků průzkumu, např. na stupni armády v této formě:

Poř. čís.	Průzkumný prostředek	Obsahová náplň zpráv	Čas	Poznámka
1.	rádiový průzkum	— zaměřené rádiové sítě — zaměření rádiové stanice..... — zprávy získané odposlechem apod.		zaměřovací skupina čís.... napadena v hod. letectvem – ztráty..... apod.
2.	radiotechnický průzkum	— zjištěné radiolokační stanice... — zaměřené radiotechnické prostředky v prostoru apod.		Roze hra činnosti nepřítele, která nutí cvičící k manévru radiotechnickými prostředky apod.
3.	jednotky zvláštního určení	— zjištěné prostředky ZHN — sklady jaderné munice..... apod.		SHPz čís. 1 se nehlásí apod.
4.	dělostřelecký průzkum	— podobně podle situace		
5.	ženijní průzkum	— podobně podle situace		
6.	chemický průzkum	— podobně podle situace		
7.	vzdušný průzkum	— podobně podle situace		silná PVO v prostoru ...
8.	zprávy od sousedů	— podobně podle situace		

Forma přípravy může být různá, avšak rozsah uvedených zásad bude podle druhu cvičení a způsobu rozehry zpravidla do-
držován.

Rozehra činnosti nepřítele v průběhu operace

V průběhu vedení operace (boje) se rozehra cvičení denně upřesňuje, obvykle ve večerních hodinách.

Skupina rozehry činnosti nepřítele na RC denně připravuje doklad, jehož hlavním obsahem je rozbor situace, uskupení a možností protivníka a návrh rozehry na příští den. V návrhu zpravidla uvádí způsob rozehry zpráv o nepříteli podle jednotlivých směrů a stupňů velení, způsoby rozehry ZHN, letectva přesunů záloh apod. Řídící cvičení po vyslechnutí dokladu dalších příslušníků RC o situaci a rozhodnutí cvičících i o plnění učebních úkolů v uplynulém dnu zhruba stanoví nebo upřesní průběh operace na příští den a vydá pokyny pro rozehru.

Po vydání pokynů řídícího cvičení pro další průběh cvičení rozpracuje štáb RC

situaci na příští den a rozkreslí ji na oleátě, např. pro stupeň armády po 4–6 hodinách. Na oleátě vyjadřujeme u nepřítele svazky v dotyku, zálohy, jaderné prostředky (popřípadě i jejich manévry), obsazená letiště, týlové prostory apod. Situace je potom rozmnožena, aby RS na každém stupni velení měla svůj vlastní výtisk.

Vedoucí skupiny rozehry činnosti nepřítele na RC mezitím vyslechne doklady přítomných příslušníků RS, zejména z hlediska pochopení situace a reagování cvičících na rozehru, průzkumových opatření apod. Pak upřesní rozehru (v některých případech i do detailu) na příští den rozhodčím, aby každému bylo jasné, jak si počínat při rozehře zpráv o nepříteli. Jde zejména o upřesnění rozehry zpráv na styku, u sousedů apod.

Po upřesnění situace a podle rozmnožených oleátů si připraví obdobným způsobem rozhodčí svou rozehru.

Zároveň se upřesňují některé dílčí poznatky pro rozbor cvičení. Význam rozboru a celkovou jeho důležitost výstižně rozebral generál Knotek ve VM č. 1/1965.

Uvedl jsem některé názory a získané praktické zkušenosti. Jsou jistě ještě i jiné možnosti a způsoby, jak postupovat v přípravě operačních zaměstnání.

Při rozpracování nepřátelské činnosti v přípravě i průběhu operačních cvičení bude však vždy třeba brát v úvahu zejména tyto hlavní zásady:

— nepříteli není správné používat pouze ve formě tzv. „podehrávání situace“. Každé činnosti nepřítele je třeba (podle učebních cílů a úkolů) stanovit zámysl a jemu odpovídající síly; realizaci tohoto zámyslu upravit pouze pod vlivem rozhodování, přijatých opatření a činnosti cvičících. Aktivita protivníka při operačních zaměstnáních musí nutit cvičící k tomu, aby plně a promyšleně reagovali na jeho činnost, učili se správně odhalovat jeho silná a slabá místa a přijatými opatřeními vnucovat nepříteli svou vůli;

— podklady a zprávy o činnosti nepřítele rozehrávat důsledně podle plánované činnosti a možností prostředků průzkumu příslušného stupně a v souladu se zprávami od sousedů, nadřízeného a podřízených štábů;

— do řídících orgánů cvičení a rozhodčí služby zařazovat důstojníky, kteří celkovou svou připraveností a zkušenostmi mohou samostatně a iniciativně zabezpečit splnění stanovených učebních nebo zkušebních cílů a úkolů jak v přípravě tak i v průběhu cvičení nebo zaměstnání.